

outsourcing
magisterarbejde

EU-dom

overens- komst

ejdere

nordiske
arbejdsgivere

digitalisering

EU arbejdstid

østarbejder globalisering

lokalaftaler

vikarer

forhandlingsystem

platformsarbejde

aftalemodeller

europæisk
uddannelse

FAOS

beretning 2017

SOCIOLOGISK INSTITUT
KØBENHAVNS UNIVERSITET

FAOS beretning 2017

Copyright 2017 FAOS

Printed in Denmark 2018

ISBN 978-87-93320-24-6

ISSN (tryk) 1904-8815

ISSN (online) 1904-8823

Tekst og redigering: Mikkel Krogh

Layout: Ribergård & Munk

Tryk: Nofoprint a/s, Helsingør

Oplag: 350 eks.

FORORD

FAOS har to overordnede mål. Det ene handler om, at sikre forskningens kvalitet og gennemslagskraft i både danske og internationale forskningsmiljøer. Det andet handler om formidling af forskningsresultater til arbejdsmarkedets parter og den bredere offentlighed. Det er derfor tilfredsstillende, at FAOS i 2017 både oplevede en fremgang i antallet af artikler i internationale videnskabelige tidsskrifter samt en markant fremgang i antallet af pressecitater og besøg på FAOS' hjemmeside.

I 2017 publicerede FAOS' forskere otte artikler i anerkendte internationale tidsskrifter. Der er meget fokus på denne type publikationer i den akademiske verden, og det er afgørende for FAOS, at blive målt og vurderet af de bedste nationale og internationale kolleger. Artiklerne bygger ofte på større forskningsprojekter, der er blevet muliggjort via vores programfinansiering eller gennem finansiering af enkeltstående forskningsprojekter. Der findes derfor ofte andre publikationer – fx bøger og forskningsnotater – der danner baggrund for de internationale artikler.

Korte forskningsnotater spiller en vigtig rolle i formidlingen til stakeholders og offentligheden. I 2017 publicerede FAOS ti forskningsnotater, hvoraf flere vakte opmærksomhed i medierne.

I forhold til den bredere offentlighed er det en central rolle for FAOS forskere, at optræde som ekspertkilder i nyheder om fx treparts- og overenskomstforhandlinger, platformsarbejde og udenlandsk arbejdskraft. I 2017 blev FAOS' forskere citeret i knap 1.200 artikler, TV eller radioindslag. Princippet er, at vi udelukkende udtaler os om emner, hvor vi har en særlig viden. Det betyder, at mange henvendelser bliver sendt videre til gode kolleger med større viden om fx jura og økonomi.

FAOS' hjemmeside spiller også en vigtig rolle for formidlingen. Københavns Universitet opgjorde sidste år, at FAOS var det forskningscenter ved det samfundsvidenskabelige fakultet, der har flest unikke besøg på hjemmesiden. I 2016 havde faos.dk knap 70.000 unikke besøg, mens tallet i 2017 var steget til godt 100.000.

Ud over den mediebarne formidling stiller vi også op til forskellige arrangementer for at præsentere og diskutere vores forskningsresultater. Det sker blandt andet ved KU's Sommeruniversitet, Folkemødet og en række seminarer vi selv afholder. Seminarerne er som regel åbne for alle. Dog var der et enkelt, der krævede invitation. Det var vores presseseminar op til OK18, som blev afholdt i december. Her blev presse og kommunikationsfolk orienteret om FAOS vurderinger op til overenskomstforhandlingernes start samt introduceret til FAOS' OK18 temaside, hvor pressen løbende kan indhente fakta og informationer undervejs i overenskomstforløbet. Som vanligt var dette seminar velbesøgt – ikke mindst af journalister fra alle de større medier.

2017 var det næstsidste år i FAOS nuværende femårige forskningsprogramperiode. Den grundlæggende finansiering af dette program er blevet sikret af bevillinger fra Industriens Uddannelses- og Samarbejdsfond, Dansk Arbejdsgiverforening, LO, Dansk Erhverv, HK/Privat og HK Handel, Bygge- og Anlægsbranchens Uddannelsesfond og Beskæftigelsesministeriet. Her skal lyde en tak til alle for støtten. Også tak til Københavns Universitet og Sociologisk Institut, der danner rammen om vores forskningscenter. Vi ser frem til et forsat godt samarbejde med alle nævnte parter.

Søren Kaj Andersen
Centerleder, lektor, ph.d.

Mikkel Mailand
Forskningsleder, lektor, ph.d.

Forord	1
Indholdsfortegnelse	3
Seminarer og arrangementer	4
Bevillinger til ny forskning	10
FAOS i medierne	12
FAOS forskningsprogram	15
Forandringer i den offentlige sektor før og efter finanskrisen	16
Det digitale arbejdsmarked	18
Nye vinde i EU's sociale dimension	20
Arbejdsgiverorganisering – fra tradition til aktiv tilpasning	22
Økonomi	24
Ansatte hos FAOS	25
Mest læste FAOS publikationer	25
FAOS publikationer 2017	26

Formidling på skoler og gymnasier

Der er stor interesse for arbejdsmarkedsforskning i offentligheden, og FAOS stiller gerne sin viden til rådighed. Bl.a. følger mange gymnasielærere forskningsnyhederne fra FAOS og bruger FAOS publikationer i undervisningen. FAOS' forskere bliver også ind i mellem inviteret til at komme på besøg og holde oplæg om fx overenskomstforhandlinger, flexicurity, udenlandsk arbejdskraft osv. Vi tager gerne ud, hvis der er plads i kalenderen og det er vores indtryk, at vi kan medvirke til at gøre unge mennesker klogere på vores arbejdsmarkedsmodel samt fagforeningers og arbejdsgiverorganisationers roller. Samtidig vil vi også gerne være med til at bringe universitetsverdenen tættere på ungdomsuddannelserne.

GLOBALISERING AF ARBEJDSMARKEDET

I januar holdt lektor Steen E. Navrbjerg et oplæg på Hillerød Handelsskole for 250 studerende. De studerende havde globalisering som tema i projektarbejde over nogle måneder. Oplægget handlede om globaliseringens betydning for det danske arbejdsmarked, herunder hvad det betyder for danske arbejdsmarkedsrelationer, når 20 procent af de ansatte i den private sektor arbejder i et udenlandsk ejet selskab. På trods af den tidlige start – kl. 8.30 en kold tirsdag morgen – var der en livlig diskussion, hvor det bl.a. blev debatteret, hvad man overhovedet skal forstå ved begrebet globalisering – både økonomisk og i forhold til arbejdsmarkedet.

DIGITAL AUTOMATISERING OG DIGITALE PLATFORME

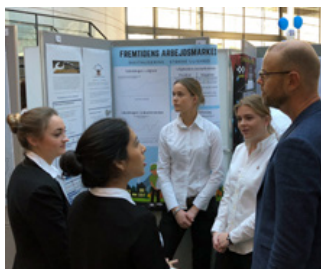
Videnskabelig assistent, Louise Weber Madsen, holdt i oktober oplæg om fremtidens arbejdsmarked på Marie Kruses Skole i Farum. Oplægget blev holdt for to gymnasieklasser, der skulle bruge det som inspiration til DM i Nationaløkonomi, hvor de skulle komme med ideer til, hvordan de kunne løse de udfordringer som fremtidens arbejdsmarked står over for.

Oplægget tog udgangspunkt i forskningsnotatet 'Digitalisering af arbejdsmarkedet - Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme'. Gymnasieeleverne fik således indsigt i både automatiseringens udbredelse samt udbredelsen af digitale arbejdsplatforme. Ligeledes fik de viden om hvilke grupper på arbejdsmarkedet, der særligt oplever disse tendenser, og hvilken betydning det har for disse grupper og arbejdsmarkedet generelt.

Fremtidens arbejdsmarked var det årlige tema til DM i Nationaløkonomi. Finalen blev afholdt i november på Copenhagen Business School, CBS.

Foto: Pressefoto

Gymnasieelever præsenterer deres bud på fremtidens arbejdsmarked for Søren Kaj Andersen fra FAOS, der deltog som dommer.

Foto: Pressefoto

DM I NATIONALØKONOMI OG FREMTIDENS ARBEJDSMARKED

DM i Nationaløkonomi er en årligt tilbagevendende begivenhed, hvor elever i faget International Økonomi A og elever med Samfundsfag A dystyr imod hinanden i at beskrive og løse nationaløkonomiske problemer. Klasser fra hele landet deltager og man dystyr i grupper mod hinanden.

Vinderne kommer med til den afsluttende konkurrence, som i 2017 blev afholdt på Copenhagen Business School, CBS. Her blev grupperne mødt af 14 dommere, der først og fremmest er cheføkonomer fra bl.a. de store arbejdsmarkedsorganisationer. I anledning af årets tema, *Fremtidens arbejdsmarked*, var der også plads til en enkelt sociolog; centerleder Søren Kaj Andersen fra FAOS.

For Søren Kaj Andersen startede engagementet i årets DM i nationaløkonomi et par måneder tidligere på Handelsgymnasiet i Lyngby. Her gav Søren fem korte præsentationer med følgende overskrifter: *Hvad er et arbejdsmarked?*, *Kollektive overenskomster*, *Flexicurity*, *Fri bevægelighed på arbejdsmarkedet* og *Fremtidens digitale arbejdsmarked*.

Alle fem præsentationer blev filmet og ligger i dag på Youtube til fri afbenyttelse af kommende elever og øvrige interesserede.

FAOS Seminarer

Forskerne på FAOS deltager jævnligt som oplægsholdere til seminarer og konferencer i både ind- og udland. Herudover arrangerer FAOS også selv offentlige seminarer, hvor organisationsfolk, journalister og interesserede borgere deltager. Vi bringer her et udpluk af de seminarer FAOS afholdt i 2017.

LOKALE FORHANDLINGER I INDUSTRIEN

I juni afholdt FAOS et offentligt seminar, hvor ny forskning om lokale forhandlinger i industrien blev præsenteret. Her fik tilhørerne bl.a. ny viden om, hvordan lokal forhandling af arbejdstiden har styrket det lokale forhandlingssystem, hvad de uformelle relationer mellem ledere og tillidsrepræsentanter betyder for lokal-aftalerne og hvad potentielt konfliktfyldte emner såsom fyringsrunder og individuelle løntillæg betyder for de lokale forhandlingsrelationer. Oplægsholdere fra FAOS var Anna Ilsøe, Trine Pernille Larsen og Steen E. Navrbjerg. Seminaret blev afsluttet med paneldebat, hvor både arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer var repræsenteret.

DIGITALISERING AF ARBEJDSMARKEDET

Hvor udbredt er digitalisering i Danmark? I hvilke brancher resulterer digital automatisering i et øget behov for uddannelse, efteruddannelse og mobilitet? Det var nogle af de spørgsmål lektor Anna Ilsøe og videnskabelig assistent Louise Weber Madsen gav deres bud på, da de i november præsenterede den hidtil største undersøgelse af digitalisering af arbejdsmarkedet i Danmark på et seminar på Københavns Universitet. Seminaret blev afsluttet med en paneldebat, hvor repræsentanter for HK og Dansk Erhverv deltog.

ARBEJDSGIVERORGANISATIONER I DANMARK

Arbejdsgiverorganisationerne står over for betydelige udfordringer i disse år. Eksternt betyder international konkurrence og ny teknologi, at hele brancher ændres radikalt; i nogle tilfælde rykker danske virksomheder op i værdikæden, i andre tilfælde forsvinder arbejdspladser og virksomheder helt. Tab af medlemmer presser arbejdsgiverorganisationernes naturlige med- og modspillere – fagforeningerne. Men hvad betyder det for arbejdsgiverorganisationerne? Det var temaet, da FAOS inviterede til seminar på Københavns Universitet i november. Her præsenterede Steen E. Navrbjerg resultaterne af en større undersøgelse af arbejdsgiverorganisationer i Danmark. Arrangementet blev afsluttet med en paneldebat, hvor forskellige typer arbejdsgiverorganisationer var repræsenteret.

Paneldebat om digitale platforme og fremtidens arbejdsmarked på det årlige Folkemøde på Bornholm.

Foto: FAOS

FAOS PÅ FOLKEMØDET

Lektor Anna Ilsøe og centerleder Søren Kaj Andersen var på årets Folkemøde på Bornholm ansvarlige for en paneldebat om digitale platforme og fremtidens arbejdsmarked. Her diskuterede repræsentanter for arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger og digitale platformsvirksomheder, hvorvidt digitale platforme kan være med til at sikre løn og arbejdsvilkår på fremtidens arbejdsmarked.

PRESSESEMINAR OM OK18

I december inviterede FAOS repræsentanter fra arbejdsmarkedsorganisationer og pressen til seminar om de forestående overenskomstforhandlinger på det offentlige område. Med udgangspunkt i et forskningsnotat gav forskningsleder Mikkel Mailand og lektor Nana Wesley Hansen deres bud på hovedlinjerne og de største udfordringer i forhandlingerne. Samtidig blev FAOS' OK18 temaside præsenteret, hvor journalister og øvrige interesserede kan følge forhandlingerne med daglige resuméer, fakta-ark og analyser.

Fuldt hus for femte år i træk

Endnu engang kunne FAOS' sommerkursus om Den Danske Model melde alt udsolgt. Deltagerne diskuterede og blev klogere på, hvilke udfordringer det danske arbejdsmarkedssystem står overfor nu og i de kommende år.

FAOS' sommerkursus om Den Danske Model kunne i år holde fem års jubilæum og fejre, at flere end 125 medarbejdere og ledere fra arbejdsmarkedsorganisationer, institutioner og ministerier nu har gennemført kurset.

Årets kursus var fyldt med engagerede deltagere fra fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer.

”Den meget blandede deltagereskare medførte nogle rigtigt gode og nuancerede diskussioner, hvor der kom nye vinkler på de udfordringer den danske model står overfor,” siger Steen E. Navrbjerg, der i samarbejde med Anna Ilsøe arrangerede kurset.

At både arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer deltager er vigtigt.

”Vi har brug for repræsentanter fra begge sider for at nuancere de mange diskussioner, som altid opstår på kurset. Og vores erfaring fra de foregående år er, at begge parter virkelig værdsætter at kunne diskutere åbent med dem, som de til daglig regner for modparter,” siger Anna Ilsøe.

Ideen med kurset er udover at give deltagerne viden om Den Danske Model også at

Gruppearbejde om Laval-sagen.

Der blev diskuteret CSC-konflikt under walk & talk i universitetets parkanlæg.
Fotos: Mikkel Krogh

skabe et rum, hvor deltagerne i et mere frit forum kan udveksle synspunkter og erfaringer uden at skulle tænke på en politisk dagsorden.

”For os som undervisere er det spændende at teste vores forskning på praktikerne. Og vi oplever heldigvis også, at kursisterne ofte får et nyt og mere nuanceret blik på modparternes roller. Det blev fx i løbet af kurset klart for de fleste deltagere, at arbejdsgiverorganisationer og fagforeninger er afhængige af hinanden, hvis det nuværende arbejdsmarkedssystem skal bestå i fremtiden. Har man ikke en stærk og kompetent modpart at lave overenskomster med, kan det være vanskeligt at argumentere for, at så meget skal reguleres i overenskomsterne og ikke i lovgivningen, som man ser i mange lande med svagere parter på arbejdsmarkedet,” siger Steen E. Navrbjerg.

Kurset Den danske model – under udvikling eller afvikling er en tilbagevendende begivenhed, der løber af stablen hvert år i august.

Kurset er skræddersyet til ansatte i fagforeninger, arbejdsgiverforeninger, ministerier og styrelser eller andre fagprofessionelle med praktisk erfaring fra arbejdsmarkedsområdet.

Undervisningen veksler mellem forelæsning, gruppearbejde og diskussion.

Kurset bliver i 2018 tilrettelagt af FAOS-forskerne Nana Wesley Hansen og Steen E. Navrbjerg, der i samarbejde med eksterne undervisere og øvrige FAOS-forskere står for undervisningen.

Bevillinger til ny forskning

I 2017 fik FAOS bevillinger til seks nye forskningsprojekter. De seks projekter er med til at styrke FAOS' profil og sætter fokus på nye udfordringer inden for arbejdsmarkedsforskning.

1 Inklusiv vækst via koordinerede kollektive forhandlinger (CAWIE3)

Dette projekt tager udgangspunkt i følgende spørgsmål: Er arbejdsmarkedets parter aktivt involveret i nye strategier og praksis med inklusiv vækst gennem kollektive forhandlinger efter krisen i EU? På grundlag af dokumenter og interviews med repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter vil projektet indhente oplysninger om, hvordan ledende nationale arbejdsmarkedsparter i ni EU-lande i dag udvikler og motiverer deres holdning til kollektive forhandlinger og formulerer forhandlingsstrategien for perioden efter krisen.

Bevilling: 160.000 kroner fra Europa-Kommissionen
 Projektansvarlig: Søren Kaj Andersen
 Projektperiode: 2017-2018

2 Ordentlige arbejdsvilkår og produktivitet i det virtuelle arbejde (DEEP VIEW)

Projektet har til formål at skabe en dybere forståelse af, hvordan social dialog og kollektive forhandlinger på nationalt niveau, sektorniveau og virksomhedsniveau tackler udfordringerne i det virtuelle arbejde baseret på ny informations- og kommunikationsteknologi – og hvordan der sikres produktive og rimelige arbejdsvilkår i det virtuelle arbejde.

Bevilling: 614.000 kroner fra Europa-Kommissionen
 Projektansvarlige: Carsten Jørgensen og Steen E. Navrbjerg
 Projektperiode: 2018-2020

3 Social dialog i platformøkonomien (IRSDACE)

Projektet har til formål at afdække, hvordan traditionelle aktører på arbejdsmarkedet (fagforeninger, arbejdsgiverforeninger, staten, EU) oplever, vurderer og reagerer på platformøkonomien samt at undersøge, hvordan nye aktører oplever og agerer i platformøkonomien. Projektet dækker flere EU-lande og skal bidrage med afklaring af behov for en eventuel udvikling af national og europæisk regulering af platformøkonomien, der både sikrer ordentlige indtjenings- og arbejdsvilkår, fair konkurrence samt stimulerer platformenes innovative og vækstmæssige potentiale.

Bevilling: 375.000 kroner fra Europa-Kommissionen
 Projektansvarlig: Anna Ilsø
 Projektperiode: 2017-2018

4 Analyse af arbejdsmarkedsrelationer i forskellige led i værdikæden i fem lande (MEAT-UP-FFIRE)

Projektet har til formål at analysere industrielle relationer i svineindustrien. Herunder hele værdikæden inden for branchen, hierarkiet mellem virksomheder og lande samt betydningen af arbejdsmarkedsforholdene for restrukturering af værdikæden i de enkelte lande. Såvel arbejdsmarkedsrelationer som økonomiske og sociologiske aspekter belyses i de fem udvalgte lande i projektet: Italien, Belgien, Tyskland, Polen og Danmark.

Bevilling: 299.000 kroner fra Europa-Kommissionen
 Projektansvarlig: Steen E. Navrbjerg
 Projektperiode: 2018-2020

5 Fremtidens arbejdsmarked (The Future of Work)

Forskningsprojektet er et nordisk komparativt projekt, hvis formål er at kortlægge og sammenligne, hvordan arbejdsmarkedene i Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island forandrer sig, og hvad der driver forandringerne. Projektet vil både generere nye data og trække på eksisterende data fra en række nationale spørgeskemaundersøgelser og registre.

Bevilling: 700.000 kroner fra Nordisk Ministerråd
 Projektansvarlige: Anna Ilsøe og Trine Pernille Larsen
 Projektperiode: 2017-2020

6 Expats i danske virksomheder

Tværfagligt forskningsprojekt i samarbejde med Økonomisk Institut ved Københavns Universitet, der fokuserer på højt kvalificerede udenlandske arbejdstagere – såkaldte expats. Første del af projektet undersøger, hvorfor virksomheder engagerer sig i international rekruttering og sammenligner bl.a. forskelle i opgaver udført af henholdsvis expats og danske medarbejdere. Anden del af projektet undersøger, hvorfor expats ender i små og mellemstore virksomheder. Her analyseres rekrutteringskanaler over tid og karakteristika ved de små og mellemstore virksomheder, der rekrutterer højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.

Bevilling: 390.000 kroner fra Beskæftigelsesministeriet
 Projektansvarlig: Nana Wesley Hansen
 Projektperiode: 2017-2018

A: arbejdsmarked Forskere: Behov for nedre grænse for arbejdstid?

DEBAT 15. maj 2017 kl. 3:00 | 0 kommentarer

En overenskomstbestemt tæstetalsgaranti kan have en positiv effekt af, at sikre folk et rimeligt lønstrukturløb samt mere end 100 millioner kroner i løn til at anvende det med 10 timer, skriver Troe P. Larsen, Jonas Fæbo-Kolding og Anna Isen, lektorer og ph.d. ved Aarhus Universitet (Foto: Colourbox)

UGEBREVET A4

UGEBREVETA4.DK

Få nyhedsbrevet Undersøgelser

Vigtige forhandlinger bliver en test af lønmodtagernes interne solidaritet

Torsdag den 21. december 2017

Lønmodtagerne og arbejdsgiverne i det offentlige har udvekslet krav for forhandlinger efter nytår om nye overenskomster for cirka 745.000 offentligt ansatte. Fagbevægelsen taler om musketer... solidaritetspagt. Spørgsmålet er, om fagforbundene reelt s... længere hen i forhand...

UGEBREVET A4

Få nyhedsbrevet Undersøgelser

LÆREN AF OK 17 Ekspert: Ufaglærte og håndværkere sender fagbosser på overarbejde

Af Iver Houmark Andersen | @Houmark Fredag den 21. april 2017

Næsten dobbelt så mange lønmodtagere stemte nej til overenskomsterne denne gang som ved forrige afstemning i 2014. De mange nej-stemmer må give toppen af 3F hovedbrud, vurderer eksperter. De bider også mærke i den største deltagelse i en afstemning siden 1973.

ANALYSE FOR A4 og 3 lekte FAOS ved K4

A: arbejdsmarked Forsker: Fodfejl tvang Ryanair til forhandlingsbordet

DEBAT 21. december 2017 kl. 2:00 | 1 kommentar

Ekspert har sagt et ord for selskabets nye model, mener... BAT: Ryanair er for første gang... og organisation. Sp... Ryanair...

POLITIKEN

POLITIKEN | Søndag 26. DE 23,6%

Det gør indtryk i fagforbundet 3F, at seku ud af u medlemmer sagde nej til de nye overenskomster. Vi skal nok være bedre til at kommunikere, vurderer formanden for Transportgruppen i 3F, Jan Villadsen. Foto: Henning Bagger/Scanpix

Arbejdsmar

Sverige og Tyskland løber foran Danmark, når det gælder social dialog om platforme.

ANALYSE

Digitaliseringsgen af arbejdsmarkedet har været på alles læber i 2016 og ind i 2017. Danmark er søgter i stigende grad... samarbejde og styrke eller ved at tage... samarbejde har og nemt via en pl... Danmark og ikke fra de... samarbejde...

Copycat. Derfor følger SAS efter Ryanair

RYANAIR. Hvis udvalgte fly skal ikke gå på ferie i Danmark, kan man blive på et andet land. Det vil sige Ryanair har forklaret de politikere, og i Danmark er der... flyet...

ANALYSE

Der er allerede dage, der har været på alle... København. Forud for det har... gøres i samarbejde med... samarbejde... samarbejde...

Copycat. Derfor følger SAS efter Ryanair

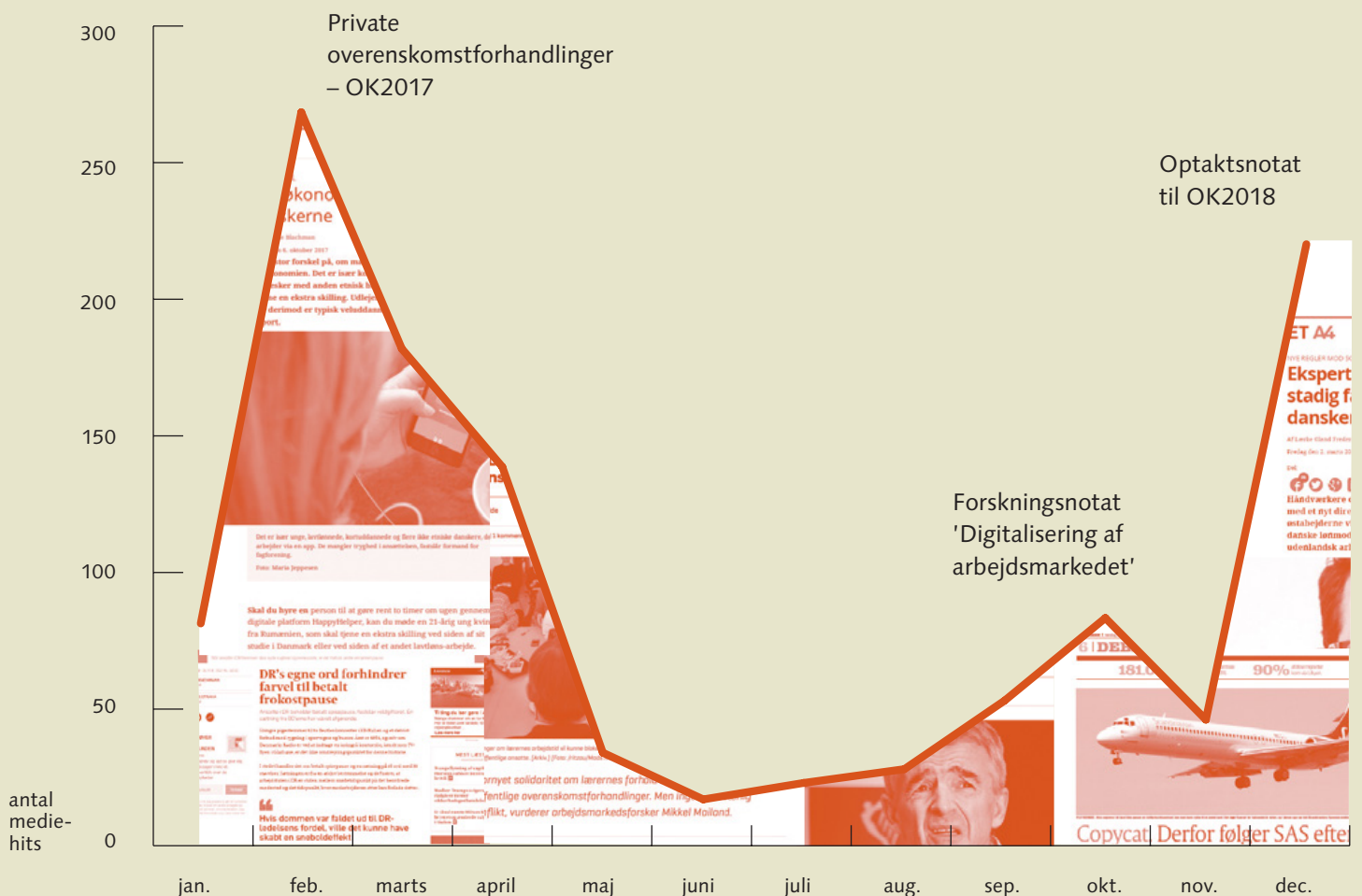
Udvalgte fly skal ikke gå på ferie i Danmark, kan man blive på et andet land. Det vil sige Ryanair har forklaret de politikere, og i Danmark er der... flyet... samarbejde... samarbejde...

FAOS i medierne

FAOS optræder ofte og gerne i medierne. I 2017 blev det til 1.182 artikler, TV eller radioindslag, hvor en eller flere af FAOS' forskere blev citeret. FAOS har fokus på at formidle forskningsresultater til en bredere skare, end den vi når via internationale tidsskriftsartikler og videnskabelige formater. Det gør vi blandt andet ved at levere analyser og kroniker til danske dagblade og fagblade. Herudover optræder FAOS' forskere som ekspertkilder i forbindelse med historier om det danske arbejdsmarked og dets aktører – fx treparts- og overenskomstforhandlinger, digitalisering af arbejdsmarkedet og udenlandsk arbejdskraft.

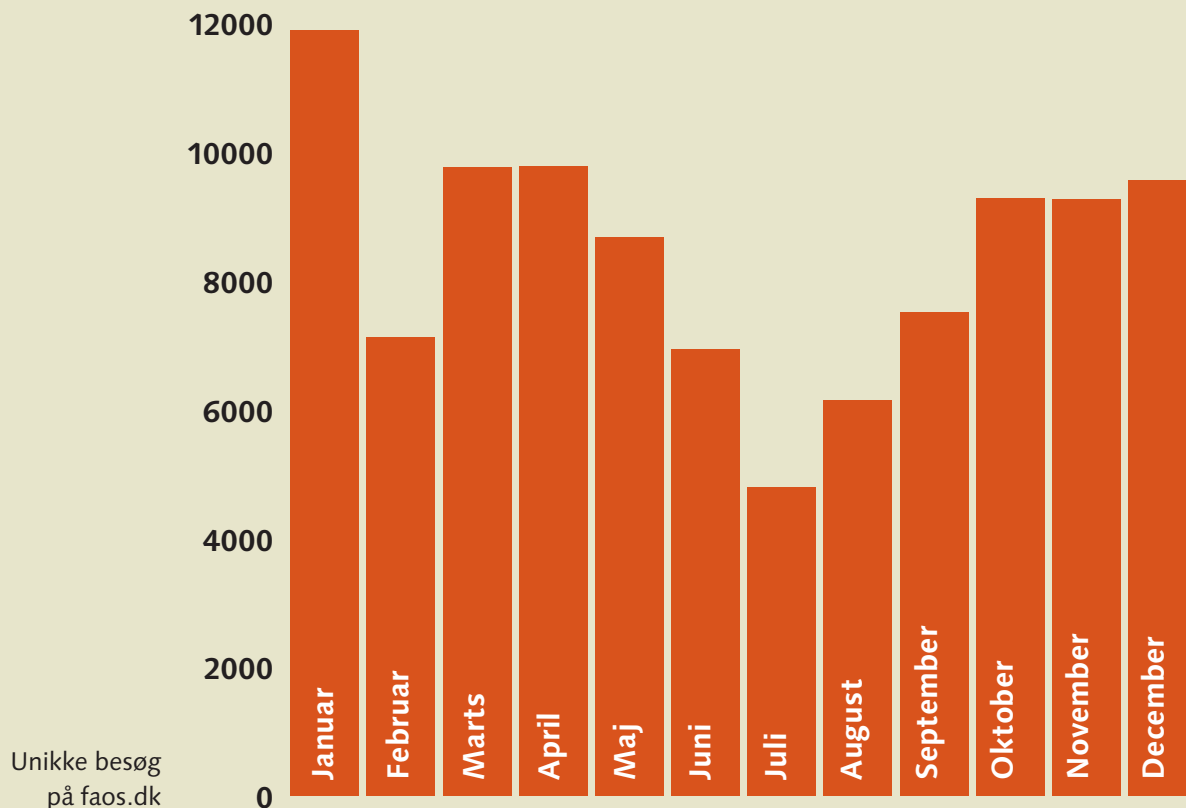
Nedenstående graf viser udviklingen i pressehits i 2017. Her giver især OK2017 og OK2018 store udsving, idet FAOS' forskere er meget efterspurgt som ekspertkilder i forbindelse med overenskomstforhandlinger.

Pressehits 2017

FAOS' hjemmeside

FAOS hjemmeside bliver dagligt besøgt af journalister, organisationsfolk, undervisere og øvrige interesserede. I 2017 besøgte godt 100.000 hjemmesiden, hvilket er en kraftig stigning i forhold til 2016, hvor siden havde knap 70.000 unikke besøg. Trafikken kommer primært fra FAOS' nyhedsmail, Twitter, Facebook og google søgninger.

FAOS PÅ TWITTER

FAOS debuterede på Twitter i 2017. Her tweeter vi om ny forskning og aktuelle arrangementer, og har godt 5.000 månedlige visninger.

Mest læste tweet i 2017:

Forskningsprogram

2017 var det fjerde år i FAOS' nuværende forskningsprogram '*Den Danske Model og presset fra internationalisering og differentiering*'. Forskningsprogrammet fokuserer på Den Danske Model og de udfordringer modellen står overfor. Der bliver i programmet lagt særligt vægt på to gennemgående temaer. Dels *internationalisering*, der omhandler outsourcing af produktion og service til udlandet, udenlandske virksomheders ageren på det danske arbejdsmarked, europæisk arbejdsmarkedsregulering, der i disse år tager nye former, og en arbejdsmigration fra specielt Øst- og Centraleuropa, der til stadighed skaber debat. Dels *differentiering*, som kommer til udtryk på forskellige måder. For eksempel når den traditionelle fagbevægelse bliver udfordret af de 'gule' organisationer, og når udenlandsk arbejdskraft fra forskellige dele af verden bliver en del af det danske arbejdsmarked. Dette rammer også virksomhedsniveauet, hvor ledelse og medarbejdere skal forholde sig til en stadig mere sammensat medarbejdergruppe samt udenlandske virksomheder, der kommer hertil med anderledes forestillinger om regulering og samarbejde.

Læs mere om forskningsprogrammet på faos.dk.

Forskningsprogrammet er inddelt i fem områder:

National- og Sektorregulering

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere overenskomstfornyelserne indenfor det private og offentlige arbejdsmarked samt den arbejdsmarkedsrelevante lovregulering.

Arbejdsmarkedsorganisationerne

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere udviklingen i danske arbejdsmarkedsorganisationer.

Virksomhedsniveauet

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere forhandlinger, samarbejde og organisering på arbejdspladserne.

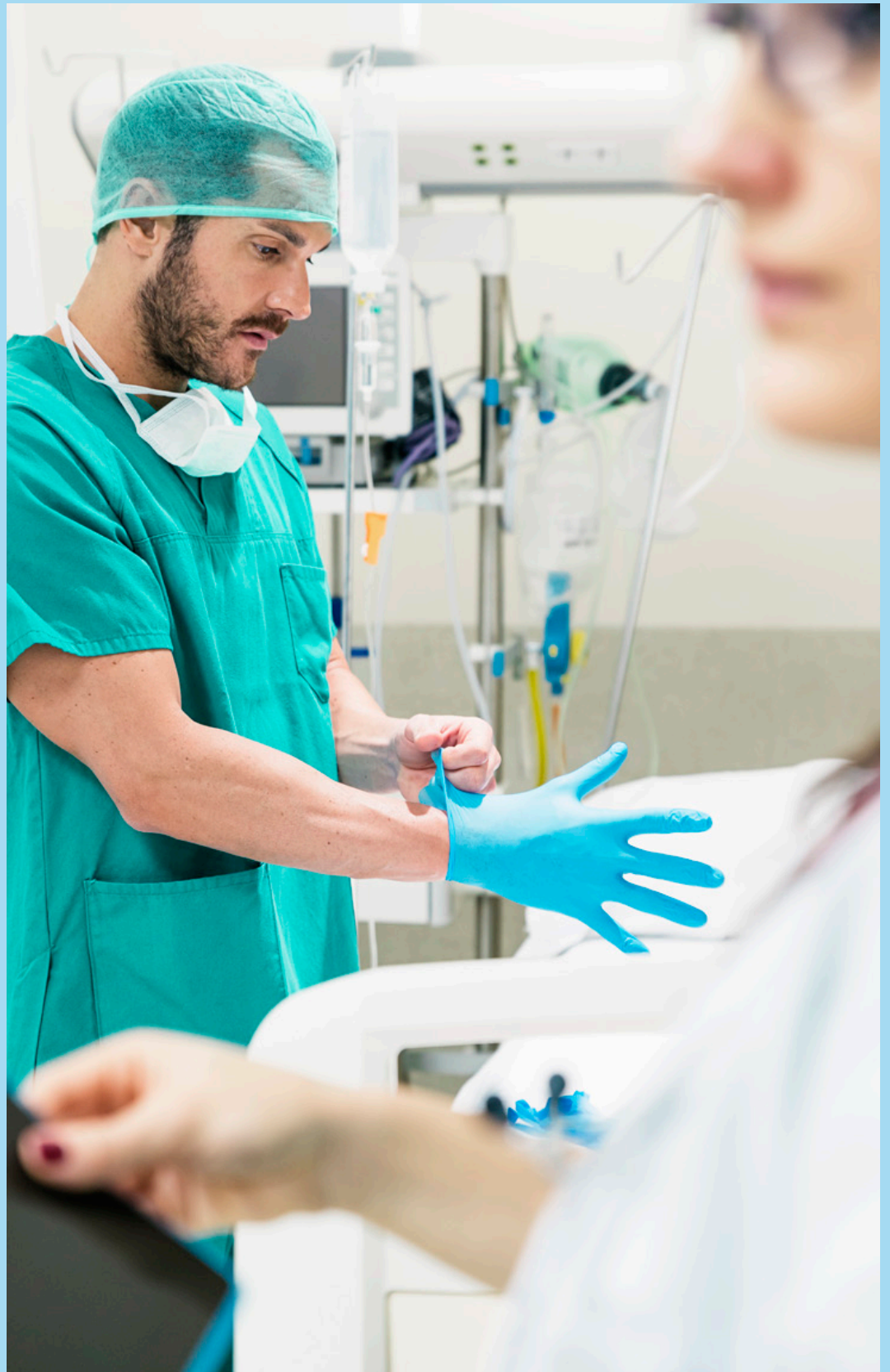
Arbejdsmigration

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere væksten af udenlandsk arbejdskraft på det danske arbejdsmarked.

EU-reguleringen

Dette forskningsområde har til formål at følge og analysere samspillet mellem EU og det danske arbejdsmarked.

På de følgende sider præsenterer vi fire udvalgte forskningsprojekter, der er blevet afsluttet i 2017

Beskæftigelsen i den offentlige sektor er reduceret i kølvandet på finanskrisen, og arbejdspress og kvaliteten af servicen debatteres mere end nogensinde før.

Foto: Colourbox

Forandringer i den offentlige sektor før og efter finanskrisen

Beskæftigelsen er reduceret efter den økonomiske krise, arbejdsgiverne er stærkere og mere udfarende, og arbejdspress og kvaliteten af service diskuteres mere end nogensinde før. Men der er også meget, der er som det plejer at være i den offentlige sektors arbejdsmarkedsrelationer.

Det er blandt konklusionerne i en FAOS-rapport af Mikkel Mailand og Patricia Thor Larsen, der kortlægger udviklingen i den danske offentlige sektor de sidste 15 år. Rapporten fokuserer særligt på udviklingen i arbejdsmarkedsorganisationerne og deres indbyrdes relationer, parternes rolle i reformer af sektoren samt udviklingen i beskæftigelsen og den offentlige service. Rapporten er den danske del af et komparativt forskningsprojekt, der dækker ni EU-lande. I rapporten stilles der skarpt på tre områder: Hospitaler, folkeskolen og ældreplejen.

Den aktuelle debat om lærerkonflikten i 2013 kunne give indtryk af, at alt er under opbrud i den offentlige sektors arbejdsmarkedsrelationer, men rapporten viser, at det ikke er tilfældet. Der er tale om en blanding af kontinuitet og fornyelse.

Arbejdsmarkedets parter og deres relationer har været præget af relativ stabilitet. På det offentlige område har organisationernes strukturelle udvikling ikke været så omfattende som i den private sektor, og overenskomstdækningen er stadig meget høj. Men arbejdsgiverne understreger i stigende grad ledelsesretten, og lærerkonflikten i 2013 påvirker stadig relationerne på dette og andre områder.

Forklaringerne på de forandringer, der beskrives i rapporten, er mange. De inkluderer både den økonomiske krise (nedskæringer/besparelser), ændrede magtforhold i arbejdsgivernes favør, Strukturreformen, udbredelsen af New Public Management (NPM) ideer, ny teknologi samt den demografiske udvikling.

NPM spiller afgørende rolle

Med hensyn til reformernes udformning kan man ikke komme uden om, at NPM i store dele af perioden har været dominerende. Udlicitering, privatisering, forbrugervalg, lokal løndannelse, kontraktstyring, mål- og rammestyring og aktivitetsregistreringer har stået centralt. For nyligt er der kommet en modbevægelse til NPM, som har præget de nyeste reformer. Arbejdsmarkedets parter har kunnet påvirke reformerne via flere kanaler. Den største indflydelse er ikke overraskende gået igennem overenskomsterne, hvor parterne selv formulerer reformerne, men de har også i varierende grad kunnet påvirke det politiske system gennem bl.a. medier, lobbyisme og treparts-samarbejde.

Reformernes effekt på beskæftigelsen kvantitativt og kvalitativt ses bl.a. af, at beskæftigelsen i den offentlige sektor er faldet med knap fem procent siden 2010, omend den stadig er blandt de i højeste i EU. Atypiske ansættelser har bredt sig inden for nogle områder, men ikke generelt. En generel tendens er til gengæld diskussioner omkring øget arbejdsbelastning.

Endeligt analyserer projektet også de konsekvenser, som ændringer i beskæftigelsen har medført for den offentlige service. Også dette spørgsmål er genstand for intens debat i hele den offentlige sektor, og der er sjældent enighed mellem parterne. Forskningen hjælper med at kaste lys over fænomenet, men tegner sjældent et entydigt billede af ændringer i servicens kvalitet.

2,4 procent af danskere i alderen 15-74 år – svarende til ca. 100.000 danskere – har tjent penge via en digital platform det seneste år.

Foto: Colourbox

Det digitale arbejdsmarked

Der er store potentialer i digitalisering af arbejdsmarkedet. FAOS følger udviklingen og har i løbet af 2017 udarbejdet flere rapporter, videnskabelige artikler og analyser om emnet.

I oktober præsenterede Anna Ilsøe og Louise Weber Madsen rapporten 'Digitaliseringen af arbejdsmarkedet – danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme'. Undersøgelsen er den første i Danmark, der sætter tal på udbredelsen af platformsarbejde i den danske befolkning, og hvor meget danskerne tjener via de digitale platforme. Samtidig bidrager rapporten til, at der i debatten nu skelnes mellem *arbejdsplatforme* – der formidler køb og salg af arbejdsopgaver – og *kapitalplatforme* – der formidler udlejning af bolig og ejendele.

Undersøgelsen vakte stor opmærksomhed og blev omtalt i TV, radio og en række danske dagblade og specialmedier. Og den skabte debat på et møde i Disruptionrådet i oktober, ligesom undersøgelsens resultater indgik i materialet til et møde i Disruptionrådet i januar 2018.

Anna Ilsøe og Louise Weber Madsen har ligeledes præsenteret rapportens resultater på en lang række konferencer og seminarer – herunder seminaret 'Digitalisering af arbejdsmarkedet' på Københavns Universitet, NFS/FES konference 'The Future of Work' i Stockholm samt møder i Dansk Erhverv, HK, Beskæftigelsesministeriet, LO, Børsen, IDA, FTF, NFU mv. Yderligere har Anna Ilsøe deltaget i Ekspertpanel om platformsvirksomhed (nedsat af HK og AC) samt i et ekspertudvalg om Arbejde via platformsvirksomheder – pligter og rettigheder for de involverede (via Beskæftigelsesministeriet).

Fremtidig forskning og projekter

Målet med forskning i digitalisering af arbejdsmarkedet er at opbygge en forskergruppe på FAOS med specialisering i dette emne, der kan bidrage med solide data og analyser og kvalificere dialogen om digitaliseringens aspekter og konsekvenser på det danske arbejdsmarked. Og i forlængelse heraf at opbygge internationale forskersamarbejder. En del af dette arbejde bliver at søge midler til ph.d.-studerende, der kan fordybe sig i den danske case under vejledning af lektor Anna Ilsøe. En anden del bliver at bidrage til udviklingen af en ny kandidatuddannelse på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet, med titlen Social Data Science. Anna Ilsøe vil her udbyde faget Digital Labour Markets, som skal spille sammen med metodefag i Big Data, kodning og programmering.

Vi er allerede nu godt på vej mod målet om en forskergruppe med fokus på digitalisering af arbejdsmarkedet, da FAOS i 2017 modtog tilsagn om bevilling til to internationale forskerprojekter om digitalisering af arbejdsmarkedet. I foråret 2017 påbegyndte Anna Ilsøe og Louise Weber Madsen således et projekt finansieret af Europa-kommissionen med titlen *Industrial Relations and Social Dialogue in the Age of Collaborative Economy (IRSDACE)*, hvor de står for den danske del af undersøgelsen. Ultimo 2017 påbegyndte FAOS et nordisk komparativt projekt med titlen *Future of Work*. Projektet er finansieret af Nordisk Ministerråd og løber frem mod 2020. Anna Ilsøe og lektor Trine P. Larsen skal udføre den danske del af projektet, der i alt involverer 25 forskere fordelt på alle fem nordiske lande.

Den europæiske sociale søjle består af 20 såkaldte sociale rettigheder og principper samt en række konkrete tiltag. Søjlen fandt sin endelige udformning i oktober 2017, hvilket blev annonceret med et stort banner på EU-Kommissionens hovedsæde i Bruxelles.

Foto: EU / Mauro Bottaro

Nye vinde i EU's sociale dimension

Brexit og fremgangen for EU-skeptikere i flere medlemslande har betydet, at EU-Kommissionen har følt behov for at relancere EU's sociale profil – bl.a. med det håb at kunne skabe større folkelig opbakning til unionen. EU-Kommissionen har på den baggrund introduceret den 'sociale søjle' som sit flagskib. Men også revisionen af udstationeringsdirektivet og direktivet om ansættelsesbeviser fremstår som signaler, der skal gøre EU mere synlig for de europæiske lønmodtagere. Andre tiltag, som fx de europæiske parters frisøraftale, afspejler de dilemmaer, som EU står overfor, når det kommer til at balancere behovene for ny europæisk arbejdsmarkedsregulering med respekt for medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parters autonomi. Det fremgår af et følgeforskningsnotat af Trine P. Larsen, Jens Arnholtz og Mikkel Mailand, der belyser den seneste udvikling indenfor EU's arbejdsmarkeds- og velfærdspolitik, og skitserer nogle af EU's arbejdsmarkedspolitiske udfordringer og processer.

EU's sociale søjle

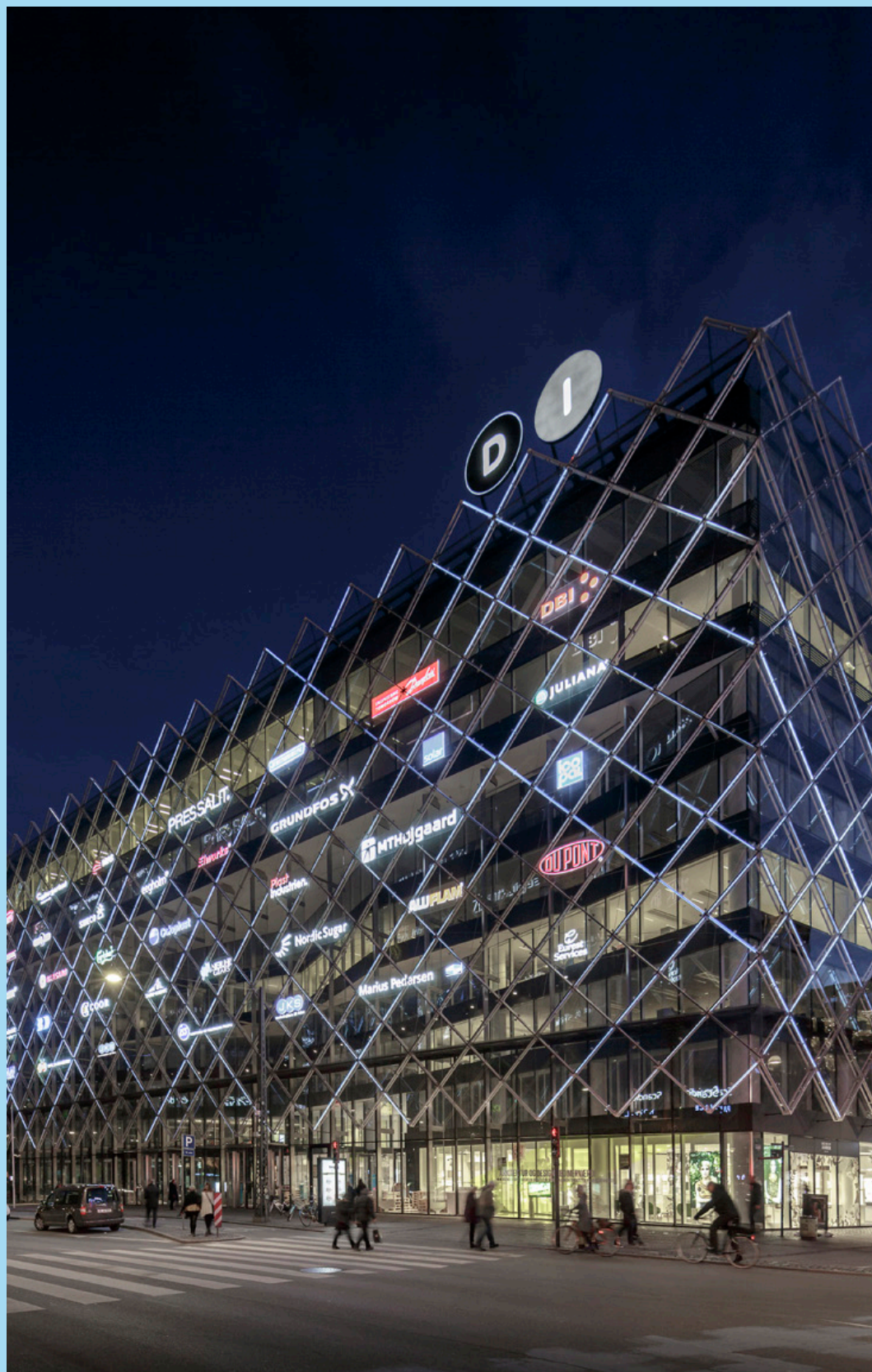
Den europæiske sociale søjle består af 20 såkaldte sociale rettigheder og principper samt en række konkrete tiltag – bl.a. en revision af direktivet om ansættelsesbeviser, en social pointtavle og et nyt familie-arbejdsliv initiativ. Den sociale søjle blev præsenteret i foråret 2016, og har siden været genstand for en intens politisk debat på både EU-niveau og i flere medlemsstater. I slutningen af oktober 2017 har 'søjlen' fundet sin endelige udformning, og det er besluttet, at de 20 rettigheder og principper ikke bliver juridisk bindende. Men det er fortsat usikkert, hvilken betydning den sociale søjle vil få for den videre udvikling af EU's sociale dimension, og hvordan den i sidste ende vil påvirke medlemsstaterne.

Revision af udstationeringsdirektivet

Den forrige EU-Kommission nægtede at igangsætte en revision af udstationeringsdirektivet, men for Juncker-Kommissionen er revisionen blevet en mærkesag, der skal signalere EU's fokus på arbejdstagervilkår. Revisionen har dog mødt stor modstand fra både arbejdsgivere og østeuropæiske medlemslande. Kritiske røster peger på, at de foreslåede ændringer ikke vil løse de reelle problemer med udstationering, men mere handler om principper. Sagen viser derfor, at Kommissionens ønske om at vise forståelse for EU's arbejdstagere let kan komme til at fremstå som symbolpolitik.

Frisøraftalen

Frisøraftalen, der blev indgået mellem frisørernes arbejdsgivere Coiffure EU og deres modpart, den europæiske fagforening UNI-Europa Hair and Beauty, er et eksempel på, hvordan der kan gå europæisk storpolitik i et emne, der ellers ikke har haft storpolitisk bevågenhed. EU-Kommissionen har på sytten år valgt ikke at imødekomme de europæiske parters anmodning om, at ophøje frisøraftalen til et EU-direktiv og dermed gældende lovgivning i alle medlemsstater, som ellers er den normale procedure. Udover at rejse spørgsmål om den sociale dialog's fremtid, arbejdsmarkedets parters rolle i EU samarbejdet og Kommissionens opbakning til det Sociale Europa, så udstiller den politiske proces omkring frisøraftalen de udfordringer og afvejninger EU-samarbejdet står overfor, når ny regulering introduceres.

Multi-branche arbejdsgiverorganisationer er netværksorganisationer, hvor en række kollektive funktioner er samlet såsom overenskomstforhandlinger, personalejura og politisk interessevaretagelse. Foto: DI / Hans Søndergård

Arbejdsgiverorganisering – fra tradition til aktiv tilpasning

Den moderne arbejdsgiverorganisation er både arbejdsgiverorganisation og brancheorganisation – og har formået at tilpasse sig i en tid, hvor medlemmerne ændrer profil under pres fra skarp international konkurrence, ny teknologi og fald i lønmodtagerorganiseringen. Det er nogle af resultaterne af Steen E. Navrbjerg og Christian Lyhne Ibsens undersøgelse, som har set nærmere på, hvilke serviceydelser arbejdsgiverorganisationerne leverer, og hvordan de er struktureret.

Når det lykkes for arbejdsgiverorganisationerne at tilpasse sig de nye tider, så tiltrækker de også nye typer medlemmer, der ikke på samme måde som tidligere prioriterer overenskomster. Det er imidlertid værd at bemærke, at de traditionelle dyder fastholdes i disse organisationer. Selv om det arbejdsmarkedspolitiske og det overenskomstmæssige nedtones på fx hjemmesider, er de imidlertid stadig overenskomstbærende organisationer, og der tilbydes stadig serviceydelser vedrørende overenskomster og arbejdsgiverrollen. De nye ydelser – branchefællesskaber og netværk på tværs af værdikæden – *bliver lagt oven* på eksisterende, traditionelle ydelser. Man kan på den baggrund argumentere for, at danske arbejdsgiverorganisationer har forberedt sig på en tid, hvor overenskomster og fagforeninger ikke er nødvendige forudsætninger for deres egen eksistens.

Tre typer arbejdsgiverorganisationer

Undersøgelsen viser, at der overordnet findes tre typer af arbejdsgiverorganisationer:

Den ene er *multi-branche arbejdsgiverorganisationer*, som eksempelvis DI og Dansk Erhverv. Her er tale om sammenslutninger af en række arbejdsgiverorganisationer og brancheorganisationer. Disse arbejdsgiverorganisationer er netværksorganisationer, hvor en række kollektive funktioner er samlet såsom overenskomstforhandlinger, personalejura og politisk interessevaretagelse. Den stærkt differentierede medlemsbase betyder, at en kerneudfordring er at høre og samordne de mange interesser til én overordnet arbejdsmarkeds- og overenskomstpolitik, som alle typer arbejdsgivere vil have interesse i.

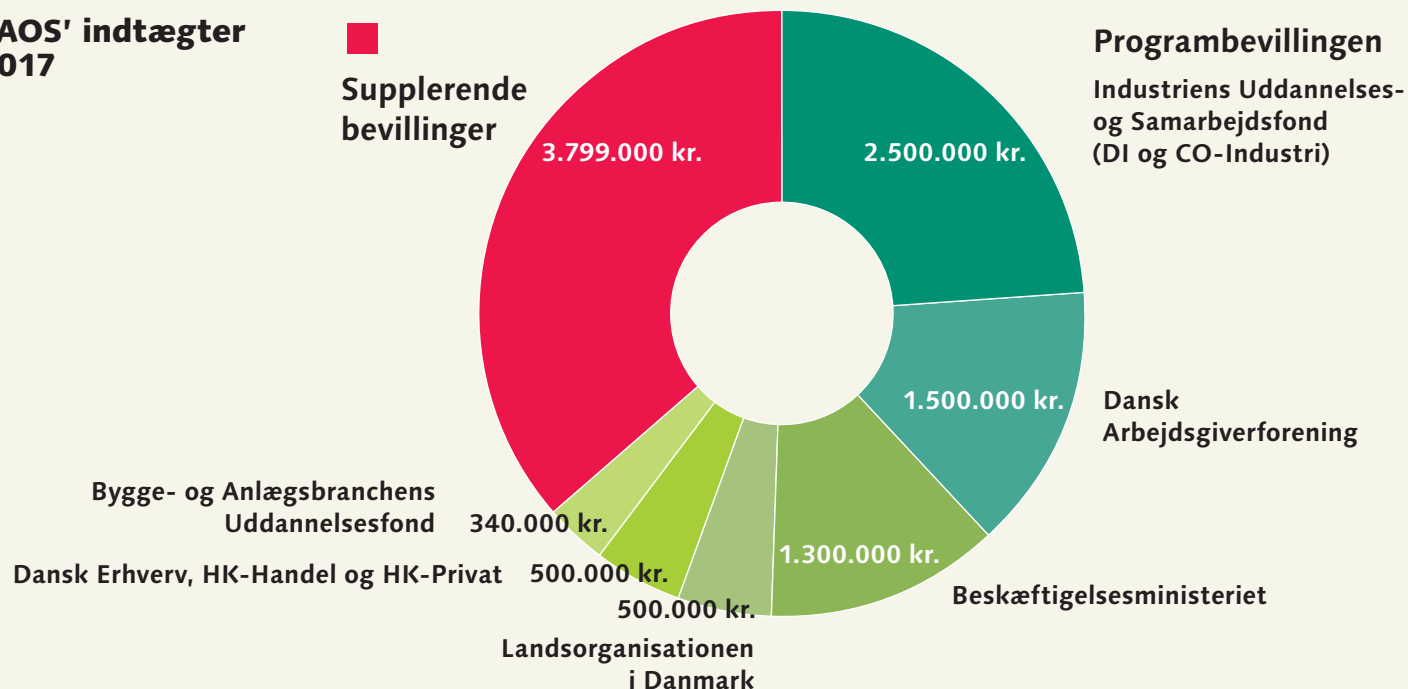
Den anden type er *enkelt-branche arbejdsgiverorganisationer* på et dansk marked, som fx Danske Malermestre. Her er tale om organisationer, som servicere arbejdsgivere, der i alt væsentligt opererer på et dansk marked, og hvor produktionen kun vanskeligt kan outsources til andre lande. Arbejdsgivere inden for denne type organisationer udfordres i begrænset omfang af internationalisering eller ny teknologi. Medlemmer er enkelte arbejdsgivere, og den primære service er overenskomsterne.

Endelig er der *enkelt-branche arbejdsgiverorganisationer eksponeret for internationalisering*, eksempelvis Dansk Mode & Textil. Her er tale om organisationer, som servicere arbejdsgivere, der er udsat for hård international konkurrence, og hvor outsourcing er normalt. I mange tilfælde lukker danske afdelinger, og i takt med, at branchen brydes op eller outsources, har også arbejdsgiverorganisationen måttet revurdere medlemsbase og funktioner. Typisk udvider organisationen sine serviceydelser for at kunne servicere alle led i værdikæden inden for branchen, og en væsentlig attraktion for især nye arbejdsgivere er facilitering af kontakter mellem de forskellige led i værdikæden via netværk. Overenskomster spiller en mere tilbagetrukket rolle i disse organisationer.

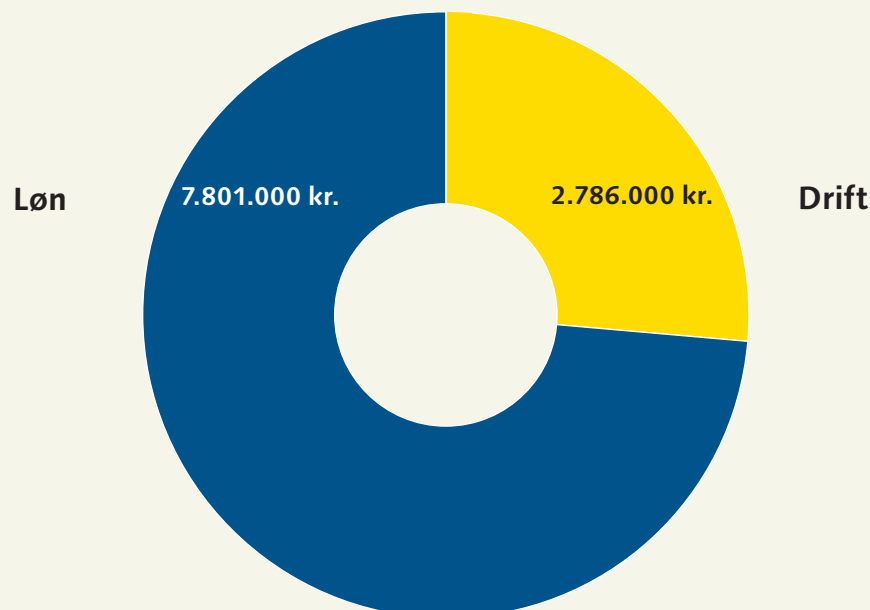
Økonomi

Grundstammen i FAOS' økonomi er programbevillingen, der knytter sig til forskningsprogrammet. Den nuværende programbevilling dækker årene 2014- 18 og udgør årligt 6.640.000 kroner, hvilket for året 2017 svarede til 64 procent af de samlede bevillinger. Udover programbevillingen stammer FAOS' indtægter fra en række supplerende bevillinger, der er knyttet til specifikke projekter. De supplerende bevillinger kommer i vid udstrækning fra samme bidragsydere som programbevillingen, men også fra kilder som Det Frie Forskningsråd og Europa Kommissionen.

FAOS' indtægter 2017

FAOS' udgifter 2017

Ansatte hos FAOS

Søren Kaj Andersen, centerleder, lektor, ph.d.
 Mikkel Mailand, forskningsleder, lektor, ph.d.
 Jesper Due, professor, fil.dr., emeritus
 Jørgen Steen Madsen, professor, fil.dr., emeritus
 Steen E. Navrbjerg, lektor, ph.d.
 Trine P. Larsen, lektor, ph.d.
 Anna Ilsøe, lektor, ph.d.
 Jens Arnholtz, lektor, ph.d.
 Nana Wesley Hansen, lektor, ph.d.
 Christian Lyhne Ibsen, lektor, ph.d. (orlov fra 1.1.2018)
 Jonas Felbo-Kolding, ph.d.-stipendiat, cand.scient.soc.
 Carsten Jørgensen, forskningsfuldmægtig, cand.phil.
 Louise Weber Madsen, videnskabelig assistent, cand.scient.soc.
 Mikkel Krogh, kommunikationsmedarbejder, cand.scient.soc.
 Felicia Reintoft, studentermedhjælper
 Clara Blicher Winther, studentermedhjælper
 Sarah Ann Ansel-Henry, studentermedhjælper

Mest læste FAOS publikationer i 2017

Digitalisering af arbejdsmarkedet – Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme

Forskningsnotat af Anna Ilsøe & Louise Weber Madsen, Oktober 2017

Tre gordiske knuder eller bare bump på vejen? – Analyse af optakten til OK2018

Forskningsnotat af Nana Wesley Hansen & Mikkel Mailand, December 2017

OK2017 – På vej mod en livsfase overenskomst

Forskningsnotat af Søren Kaj Andersen & Christian Lyhne Ibsen, Juni 2017

Arbejdsgiverorganisationer i Danmark – Fra passiv tradition til aktiv tilpasning

Forskningsnotat af Steen E. Navrbjerg & Christian Lyhne Ibsen, Oktober 2017

Folkeskolelærernes arbejdstid og partssamarbejdet

Forskningsnotat af Nana Wesley Hansen, Oktober 2017

FAOS publikationer 2017

Forskningsnotater

Nr. 151: Digitale platforme og arbejdsmarkedet

Ane Kristiansen & Søren Kaj Andersen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, april 2017

Nr. 152: EU og arbejdsmarkedet 2015-17

Trine P. Larsen, Jens Arnholtz & Mikkel Mailand

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, juni 2017

Nr. 153: OK2017 - På vej mod en livsfase overenskomst

Søren Kaj Andersen & Christian Lyhne Ibsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, juni 2017

Nr. 155: Servicearbejdsmarkedet i Danmark efter finanskrisen

Anna Ilsoe & Louise Weber Madsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, august 2017

Nr. 156: Forhandlinger på arbejdspladsen - Når centrale overenskomster anvendes lokalt

Steen E. Navrbjerg & Trine P. Larsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, september 2017

Nr. 157: Digitalisering af arbejdsmarkedet - Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme

Anna Ilsoe & Louise Weber Madsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, oktober 2017

Nr. 158: Folkeskolelærernes arbejdstid og partssamarbejdet

Nana Wesley Hansen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, oktober 2017

Nr. 159: Bargaining and Social Dialogue in the Public Sector (BARSOP)

Mikkel Mailand & Patricia Thor Larsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, oktober 2017

Nr. 160: Arbejdsgiverorganisationer i Danmark - Fra passiv tradition til aktiv tilpasning

Steen E. Navrbjerg & Christian Lyhne Ibsen

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, oktober 2017

Nr. 161: Tre gordiske knuder eller bare bump på vejen? - Analyse af optakten til OK2018

Nana Wesley Hansen & Mikkel Mailand

FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet, december 2017

Videnskabelige artikler 2017

The European Refugee Crisis and the Reaction of Labour Market Actors: The Case of Denmark

Mikkel Mailand, FAOS

Artikel i Global Labour Journal, vol. 8, nr. 1

Januar 2017

Trade union revitalisation: Where are we now? Where to next?

Christian Lyhne Ibsen, FAOS, & Maite Tapia

Artikel i Journal of Industrial Relations

Februar 2017

The role of physical space in labour-management cooperation: A micro-sociological study in Danish retail

Anna Ilsoe & Jonas Felbo-Kolding, FAOS

Artikel i Economic and Industrial Democracy

April 2017

The digitalisation of service work – social partner responses in Denmark, Sweden and Germany

Anna Ilsoe, FAOS

Artikel i Transfer: European Review of Labour and Research

April 2017

Government employers in Sweden, Denmark and Norway: The use of power to control wage and employment conditions

Nana Wesley Hansen, FAOS og Åsmund Arup Seip, Fafo

Artikel i European Journal of Industrial Relations

Maj 2017

Partnership under pressure: A process perspective on decentralized bargaining in Danish and Australian manufacturing

Anna Ilsoe, FAOS, Andreas Pekarek & Ray Fells

Artikel i European Journal of Industrial Relations

Juni 2017

Social Customs and Trade Union Membership: A Multi-Level Analysis of Workplace Union Density Using Micro-Data

Christian Lyhne Ibsen, Jonas Toubøl og Daniel Sparwath Jensen, FAOS

Artikel i European Sociological Review

Juli 2017

'Living hours under pressure: flexibility loopholes in the Danish IR-model'

Anna Ilsoe, Trine Pernille Larsen og Jonas Felbo-Kolding, FAOS

Artikel i Employee Relations

September 2017

Øvrige artikler 2017

Danmark nyder godt af et stabilt forhandlingssystem

Christian Lyhne Ibsen, Nanna Stærmose & Bernd Brandt

Artikel på faos.dk, 23. januar 2017

Udlægning af baser - et skridt op ad værdikæden?

Steen E. Navrbjerg

Analyse i Jysk-Fynske medier, 5. februar 2017

Copycat. Derfor følger SAS efter Ryanair

Steen E. Navrbjerg

Analyse i Politiken, 5. februar 2017

Det prekære arbejdsliv - en indledning

Trine P. Larsen

Forord til Tidsskrift for Arbejdsliv, februar 2017

OK-2017: Større valgmulighed for den enkelte

Søren Kaj Andersen & Christian Lyhne Ibsen

Artikel, FAOS, april 2017

Arbejdsmarked. Kickstart dialog om platformøkonomi

Anna Ilsoe

Analyse i Politiken, 23. april 2017

Forskere: behov for nedre grænse for arbejdstid?

Trine P. Larsen, Jonas Felbo-Kolding & Anna Ilsoe

Kronik, Altinget.dk, maj 2017

Fakta: Udbyderprofiler på digitale platforme i Danmark

Anna Ilsoe & Louise Weber Madsen

November 2017

Forsker: Fodfejl tvang Ryanair til forhandlingsbordet

Steen E. Navrbjerg

Kronik, Altinget, december 2017

Vigtige forhandlinger bliver en test af lønmodtagernes interne solidaritet

Mikkel Mailand og Nana Wesley Hansen

Analyse, UgebrevetA4, december 2017

østeuropa
krise

atypiske ansatte
fastholdelse

arbejdskraft konflikt

social
dumping

detailhandel

Danmark
arbejdsmarked
arbejdsmiljø

arbejdsmigration

lønmodtager

storkonflikt
forhandling
nordisk

organisationsgrad

platformsøkonomi
bevægelighed
polakker

FAOS

Forskningscenter for
Arbejdsmarkeds- og
Organisationsstudier

Sociologisk Institut
Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5
Postboks 2099
1014 København K
Tlf. 35 32 32 99
E-mail faos@sociology.ku.dk
www.faos.dk

SOCIOLOGISK INSTITUT
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Denne publikation om FAOS' forskningsvirksomhed i 2017 indeholder en beretning om de aktiviteter, der er gennemført indenfor de forskellige forskningsområder i forskningsprogrammet "Den Danske Model og presset fra internationalisering og differentiering".